

รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

The Blended Educational Supervision Model to Enhance Competency-based Learning Management of Secondary School Teachers

นภัทร เครือผดุงสกุล¹ และ สติรพร เชาวนชัย²

Naphat Krupadungskul¹ and Satiraporn Chaochai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา วิจัยดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาและแนวทางการนิเทศการศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการนิเทศการศึกษา 2) จุดประสงค์การนิเทศการศึกษา 3) เนื้อหาการนิเทศการศึกษา 4) กระบวนการนิเทศการศึกษา 5) การวัดและประเมินผลการนิเทศการศึกษา 6) เงื่อนไขความสำเร็จ
2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมในระดับมาก และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา ในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด
4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา, การนิเทศแบบผสมผสาน, การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Ed.D. Student, Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Assist. Prof. Dr., Faculty of Education, Naresuan University, Advisor

Corresponding Author E-mail: naphatk65@nu.ac.th

Abstracts

This research aimed to develop a blended educational supervision model to enhance competency-based learning management among secondary school teachers. This research was conducted in four phases: (1) studying the components of educational supervision and the guidelines that promote competency-based learning management among secondary school teachers; (2) designing and validating the blended educational supervision model and its implementation manual; (3) implementing the blended educational supervision model to enhance competency-based learning management among secondary school teachers; and (4) evaluating the satisfaction with the use of the blended educational supervision model. The research findings revealed that:

1. The blended educational supervision model to enhance competency-based learning management among secondary school teachers consists of six components: (1) principles of educational supervision, (2) objectives of educational supervision, (3) content of educational supervision, (4) supervision process, (5) assessment and evaluation of supervision, and (6) conditions for success.
2. The results of the model design and validation, as well as the implementation manual, showed that the model was rated as highly appropriate, and the manual received the highest level of appropriateness.
3. The implementation of the blended educational supervision model revealed that the overall competency-based learning management ability of secondary school teachers was at the highest level.
4. The satisfaction evaluation of the use of the blended educational supervision model indicated that the overall satisfaction level was at the highest level.

Keywords: Educational Supervision, Blended Supervision, Competency-based Learning Management

บทนำ

สภาพปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนในปัจจุบัน สะท้อนได้จากผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียน มาตรฐานสากล (Program for International Student Assessment : PISA) ปี ค.ศ. 2022 พบว่า ผลการประเมินของประเทศไทยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านการอ่าน คะแนนเฉลี่ย 476 ประเทศไทยได้ 379 ด้านวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 485 ประเทศไทยได้ 409 และด้านคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 472 ประเทศไทยได้ 394 และพบว่า ผลการประเมินทั้ง 3 ด้านมีระดับคุณภาพต่ำกว่าระดับสอง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนโดยเฉลี่ยมีความรู้และ

ความสามารถในการใช้ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานนานาชาติ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากครูผู้สอนบางส่วน ยังไม่เข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี จึงสอนเน้นเนื้อหา ให้จำเนื้อหา จำตัวอย่าง จำคำตอบ และจำข้อสอบ อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้น จึงสอนเหมือนหลักสูตรในอดีตที่เน้นเนื้อหา ไม่เน้นกระบวนการ ทั้งที่ความรู้อยู่ที่กระบวนการตามศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนจึงเรียนแบบท่องจำเนื้อหา จำตัวอย่าง จำคำตอบ จำข้อสอบ จึงขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินหรือการตัดสินใจ ที่จะหลอมรวมเป็นกระบวนการคิด ผู้เรียนขาดความสามารถในการลงมือทำจริง จึงขาดทักษะ กระบวนการ ไม่เกิดความเข้าใจจากการเรียนรู้ มีแต่ความจำระยะสั้นตลอดจนไม่เกิดสมรรถนะผู้เรียน จึงไม่ประสบความสำเร็จ ไม่มีความรู้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่แตกต่างหลากหลาย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาของชาติ ให้เป็นหลักสูตรที่สามารถสร้างและพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นของผู้เรียน โดยยังยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) แต่ให้มุ่งผลลัพธ์ที่สมรรถนะของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ที่สำคัญจำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

นอกจากปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังล้าสมัย ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบเดิมส่งผลต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงไม่ได้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ตลอดจนท้ายที่สุดแล้ว คุณภาพผู้เรียน ทั้งผลสัมฤทธิ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถนะและคุณลักษณะ ไม่ได้สามารถนำความรู้ที่เรียนไปต่อยอดในการใช้ชีวิตในโลกแห่งความจริงได้ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่ได้ระบุว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้นมีหลายประการ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เป็นงานหลักของครู คือการเขียนแผนการสอน ซึ่งมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ครูออกแบบการสอนไม่เป็น เนื่องจากขาดความรู้ในหลักการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอนและเทคนิคการสอน ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตน โดยลดบทบาทของตนเองในการถ่ายทอดความรู้ แต่ก็ยังเป็นการปฏิบัติที่ทำโดยขาดความเข้าใจที่แท้จริง ขาดความเข้าใจในโมทัศน์สำคัญๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอนและกระบวนการในการออกแบบการสอนทำให้การสอนยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร และด้านความช่วยเหลือทางวิชาการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ล้วนประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ เกิดความไม่กระจ่างทางวิชาการในเรื่องที่ตนเองทำอยู่มักทำให้การพัฒนางานติดขัดและหยุดชะงักหากไม่มีผู้ใดสามารถช่วยให้ครูขจัดความไม่กระจ่างนี้ได้ การพัฒนางานวิชาการก็จะไม่ก้าวหน้า

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น ต้องใช้กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย การนิเทศการศึกษาไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือใน การกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยสนับสนุน

และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผ่านการให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) ที่กล่าวว่า การนิเทศจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ทำให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และครูเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ รวมทั้งเกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2558) ได้สรุปปัญหาของการนิเทศ คือ จำนวนศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอและไม่สมดุลกับความต้องการของสถานศึกษาและงานที่รับผิดชอบ จึงทำให้การนิเทศการศึกษาไม่ทั่วถึงและการนิเทศไม่มีคุณภาพ การนิเทศการศึกษาจะช่วยครูให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ช่วยทำให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ครูเกิดความมั่นใจมีขวัญและกำลังใจ รวมทั้งเกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง และในปัจจุบันยังพบว่า การนิเทศการศึกษามีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดแคลนอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ ศึกษานิเทศก์มีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลานิเทศ การนิเทศไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจ และสนับสนุนให้เกิดการนิเทศ ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งปัญหาการนิเทศเหล่านี้สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สนับสนุนการนิเทศได้ โดยนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับ พาสนา ชลบุรีพันธ์ (2560) โดยกล่าวว่าแนวโน้มในการนิเทศการศึกษาในทศวรรษหน้า ที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ เกิดการนิเทศแบบผสมผสาน (Blended Supervision) ซึ่งมีการผสมผสานการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face Supervision) และการนิเทศแบบออนไลน์ (Online Supervision) เข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศให้มีความยืดหยุ่น รวดเร็วในการสื่อสาร และการเก็บบันทึกข้อมูล นอกจากนี้ยังเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องไร้ขีดจำกัด ในเรื่องเวลาและสถานที่ ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตามศักยภาพของบุคคล

จากเหตุผลและความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศการศึกษา สนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่ผสมผสานแนวคิดการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพบหน้า และการนิเทศแบบออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพการปฏิบัติงานของครูและศึกษานิเทศก์ โดยจะนำไปใช้ในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาและแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาและแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Document and Record Review) วิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านกรนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จำนวน 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์การศึกษาแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา หรือการนิเทศการศึกษา หรือการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การศึกษาแนวทางการนิเทศเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา แหล่งข้อมูลคือ ผลการศึกษาคู่ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานและแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2.2 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2.3 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการยกร่างรูปแบบการนิเทศ ในขั้นที่ 2.1 มาจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาที่แจ้งให้ทราบถึงความเป็นมาของรูปแบบการนิเทศ และองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ การนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในการนิเทศ และหลักสูตรการฝึกอบรม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

ขั้นที่ 2.4 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้สมัครใจเข้ารับการพัฒนาทั้งหมด และได้รับการอนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบนิเทศความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3) ความสามารถในการวัดและประเมินผล แบบประเมินเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

Scale) ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับครูผู้สอน ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศทั้ง 5 ขั้นตอนในระยะเวลา 2 เดือน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 27 คน ที่เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาและแนวทางการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการนิเทศการศึกษา 2) วัตถุประสงค์การนิเทศการศึกษา 3) เนื้อหาการนิเทศการศึกษา 4) กระบวนการนิเทศการศึกษา 5) การวัดและประเมินผลการนิเทศการศึกษา 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.1 รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

1) หลักการมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูศึกษานิเทศก์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานร่วมกัน และการประเมินผลร่วมกัน โดยยึดหลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

2) หลักกัลยาณมิตร คือ การที่ผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา ร่วมคิด ร่วมทำ พึ่งพา ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แนะ ยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาตนเอง

3) หลักการเป็นระบบและต่อเนื่อง คือ การที่รูปแบบการนิเทศมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ผสมผสานผ่านกิจกรรมการนิเทศที่ใช้สื่อเทคโนโลยีทั้งแบบพบหน้าและการนิเทศออนไลน์ ด้วยกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

- 1) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 2) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 3) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

1) การออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- 1.1) การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อแยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 1.2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (KSA) การกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะและเจตคติค่านิยม
- 1.3) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ สมรรถนะของผู้เรียน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
- 1.4) การออกแบบการวัดและประเมินผล ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ และการประยุกต์ใช้ในชีวิต

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- 2.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหา
- 2.2) การบูรณาการข้ามศาสตร์ เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 2.3) การเสริมสร้างคุณลักษณะ สร้างแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้

3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

- 3.1) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning)
- 3.2) การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning)
- 3.3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning)

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการนิเทศของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning-P) ประกอบด้วย

1. ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่ายประชุมหารือกันถึงปัญหาการนิเทศ และปัญหาในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนควรแก้ไข (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
2. ผู้นิเทศสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Needs Assessment) (วิธีนิเทศแบบ Online)
3. ประชุมคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการนิเทศ และปฏิทินการนิเทศ (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
4. ประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (วิธีนิเทศแบบ Online)

ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ (Informing-I) ประกอบด้วย

1. ผู้รับการนิเทศสมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยการกรอกข้อมูลผ่าน Google Form (วิธีนิเทศแบบ Online)
2. ผู้รับการนิเทศ ทำแบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเข้ารับการพัฒนา ผ่าน Google Form (วิธีนิเทศแบบ Online)
3. ผู้นิเทศจัดการประชุมออนไลน์เพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ร่วมกัน (วิธีนิเทศแบบ Online)
4. ผู้นิเทศจัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู จำนวน 2 วัน (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
5. ผู้รับการนิเทศนำเสนอองค์ความรู้ใหม่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Padlet และ Line (วิธีนิเทศแบบ Online)

ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Blended Supervising-B) ประกอบด้วย

1. ผู้รับการนิเทศจับคู่คู่สัญญาการนิเทศ เพื่อเป็นครูคู่ร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Buddy) ในการพัฒนางานร่วมกัน (วิธีนิเทศแบบ Online)
2. ผู้นิเทศ นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้และนัดหมายวันเวลาเพื่อลงนิเทศชั้นเรียน (วิธีนิเทศแบบ Online)
3. ผู้นิเทศ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูคู่ร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Buddy) ร่วมสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศในชั้นเรียน ประเมินผลตามสภาพจริง (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
4. ผู้นิเทศ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูคู่ร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Buddy) และผู้รับการนิเทศ ร่วมกันสะท้อนผลการนิเทศ (วิธีนิเทศแบบ Onsite)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) ประกอบด้วย

1. ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ร่วมกันทบทวนข้อมูล ทบทวนกระบวนการ สะท้อนผลของการปฏิบัติการสอน (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
2. ผู้นิเทศให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
3. ผู้รับการนิเทศประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศผ่านทาง Google Form (รูปแบบ Online)

ขั้นที่ 5 การเสริมแรงเชิงบวกและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Reinforcing & Sharing- RS) ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน สะท้อนผลการนิเทศผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
2. ผู้นิเทศจัดกิจกรรมคัดเลือกและนำเสนอผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ให้รางวัลเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติ (วิธีนิเทศแบบ Onsite)
3. ผู้รับการนิเทศขยายเครือข่ายการนิเทศโดยใช้เทคนิคการขยายความคิดให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ผ่านทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ (วิธีนิเทศแบบ Online)

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลที่เกิดจากกระบวนการนิเทศ ได้แก่

- 1) การประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 2) การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
- 3) การประเมินความสามารถในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา

เงื่อนไขที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย

- 1) ผู้รับการนิเทศต้องมีความตั้งใจ และปฏิบัติตามขั้นตอนของการนิเทศทุกขั้นตอน
- 2) ผู้รับการนิเทศต้องนำผลการสะท้อนกลับไปพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 3) ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและมีทักษะการนิเทศ

เป็นอย่างดี

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสม ระดับมาก

2.3 ผลการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียน

มัธยมศึกษา บทที่ 3 การดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสาน บทที่ 4 หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ บทที่ 5 เครื่องมือการนิเทศการศึกษา

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.1 ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning) พบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รองลงมาคือ ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ตามลำดับ

3.2 ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ (Informing) พบว่า หลังการอบรมพัฒนาคะแนนการทดสอบด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.3 ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Blended Supervision) พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษาในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา (n = 27 คน)

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	4.41	0.25	มาก
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	4.50	0.31	มากที่สุด
3	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	4.15	0.85	มาก
รวม		4.35	0.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา ในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.41$) และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.15$) ตามลำดับ

3.4 ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) พบว่าครูมีการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนได้เหมาะสมผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

3.5 ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมแรงเชิงบวก (Reinforcing & Sharing) พบว่า ครูสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน และต่างโรงเรียนได้ ครูส่วนหนึ่งสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจนสามารถเขียนรายงานเป็นผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้รับรางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการนิเทศการศึกษา วัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา เนื้อหาการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผลการนิเทศการศึกษา และเงื่อนไขความสำเร็จ ในกระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning) ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ (Informing) ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Blended Supervising) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) และขั้นตอนที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมแรงเชิงบวก (Reinforcing & Sharing) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และพบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาและกระบวนการนิเทศการศึกษา มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผสมกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบ (Joyce & Weil, 2009) โดยกำหนดขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาและแนวทางการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบ

ผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา แล้วนำมาสังเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาแนวทางการนิเทศการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าจากงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี และผลการศึกษาแนวทางการนิเทศการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบและองค์ประกอบของกระบวนการนิเทศที่เหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง ไชยยา (2564) ที่ได้ทำการศึกษาวินิจฉัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุลภาษาสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ม้องค์ประกอบของการนิเทศ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานของ วาสนา บุญมาก (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการนิเทศ และการวัดและประเมินผล

2. รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า หลักการของรูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักกัลยาณมิตร และหลักการความเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักการทั้ง 3 ข้อนี้ จะช่วยให้รูปแบบการนิเทศการศึกษาศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัศึกษามีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่นำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้ คือ เรื่องจำนวนของผู้นิเทศไม่เพียงพอ และระยะเวลาในการลงพื้นที่นิเทศชั้นเรียนของผู้นิเทศมีจำกัด เพราะหลักการของรูปแบบการนิเทศการศึกษาข้อแรก ใช้หลักการมีส่วนร่วม ของ Vygotsky (1978) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการสร้างสรรค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งผู้นิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูร่วมพัฒนาวิชาชีพ และครูผู้รับการนิเทศ ต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมมือกันในการวางแผนการนิเทศที่เหมาะสมตามบริบท ร่วมกันนิเทศและให้การสะท้อนการนิเทศร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังใช้หลักการกัลยาณมิตรที่สอดคล้องกับ Glickman et al. (2014) ที่เน้นความสัมพันธ์เชิงบวกและการสนับสนุนเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และรูปแบบการนิเทศนี้ยังมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนของครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) ผสมผสานการใช้สื่อเทคโนโลยีทั้งแบบพบหน้า (Face-to-Face Supervision) และออนไลน์ (Online Supervision) สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ของ Graham (2006) ที่เน้นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรของผู้นิเทศ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์ (2566) ที่ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และการนิเทศที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การนิเทศการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และ 3) เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบนี้เกิดจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิถึงแนวทางการนิเทศการศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู แล้วดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยได้วัตถุประสงค์การนิเทศการศึกษาดังกล่าวขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การกำหนดเป้าหมาย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศ การเลือกใช้สื่อ และการประเมินความก้าวหน้าผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่กล่าวถึงความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา ฉายวงศ์ (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ซึ่งพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดทำเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดทำรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรไท แสงลุน (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ได้แบ่งความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกออกเป็น ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.3 องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า เนื้อหาของการนิเทศมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อยในเรื่องดังนี้ 1.1) การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ที่ครูต้องแยกแยะระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น ด้านความรู้ความสามารถ ด้านประสบการณ์ ด้านความพร้อมของสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ 1.2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งครูและนักเรียนต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย คือสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (1956) ที่แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้านหลัก คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย 1.3) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ของ Knowles (1984) ที่เน้นว่าผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง และการออกแบบการวัดและประเมินผล ที่เน้นการประเมินที่สะท้อนถึงความรู้ ทักษะ

เจตคติ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับ แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ของ Wiggins (1993) ที่เน้นการประเมินผ่านภาระงานที่มีความหมาย 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อยในเรื่องดังนี้ 2.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory - ELT) ของ David Kolb (1984) ซึ่งอธิบายว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนผล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ผ่านการลงมือทำและการคิดวิเคราะห์ ทฤษฎีนี้ถูกใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.2) การบูรณาการข้ามศาสตร์ เชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง ใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิด การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายวิชา หลายสาขา หรือหลายทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.3) การเสริมสร้างคุณลักษณะ สร้างแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1943) ที่ระบุว่าความต้องการในการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนเอง และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้ 3.1) เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ หรือวิธีการทำงานของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ Black and Wiliam (1998) ซึ่งได้เสนอว่าการประเมินไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แต่ควรเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง 3.2) การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนในขณะเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้สะท้อนคิด (Reflective Learning) ของ Donald Schön (1983) ที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะได้ ผ่านกระบวนการคิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินสรุปผล (Summative Assessment) ที่มุ่งเน้นการตัดสินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื้อหาของการนิเทศ ในองค์ประกอบที่ 3 นี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล ปะละใจ และ พิชราวลัย มีทรัพย์ (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.4 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning) ขั้นที่ 2 การเสริมสร้าง

ความรู้ (Informing) ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Blended Supervising) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมแรงเชิงบวก (Sharing & Reinforcing) จะเห็นว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม และเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศของนักการศึกษา ได้แก่ สงัด อุทรานันท์ (2530) สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) นภาพร วงษาญาติ (2551) วชิรา เครือคำอ้าย (2552) วชิรา เล่าเรียนดี (2553) สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) สุวดี อุปปินใจ (2566) Boyan and Copeland (1978) Glickman et al. (2014) แล้วนำมากำหนดให้เป็นกระบวนการนิเทศการศึกษา ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning-P) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.574$) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ($PNI_{modified} = 0.555$) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ($PNI_{modified} = 0.513$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของการนิเทศการศึกษาและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหาร่วมกับทีมศึกษานิเทศก์ และสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Needs Assessment) ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามและนำผลการวิเคราะห์รายด้านมาหาความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ($PNI_{modified}$) เพื่อกำหนดเป็นประเด็นของการนิเทศและหัวข้อสำหรับการอบรมพัฒนาในขั้นที่ 2 สอดคล้องกับแนวคิด CIPP ของ Stufflebeam (1968) ที่ใช้การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decision) นอกจากนั้นพบว่าผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) ผสมผสานการใช้สื่อเทคโนโลยีทั้งแบบพบหน้า (Face-to-Face Supervision) และออนไลน์ (Online Supervision) มาใช้เป็นเทคนิคการนิเทศแบบผสมผสาน สอดคล้องตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ของ Graham (2006) และพบว่า ในขั้นตอนของการวางแผนนี้ มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางนิเทศที่เป็นระบบช่วยให้กระบวนการนิเทศมีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทีระบุว่า การวางแผนที่มีโครงสร้างจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตามแนวทางที่เหมาะสมได้

ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้นิเทศ ผลการวิจัยพบว่า หลังการอบรมพัฒนาจะเน้นการทดสอบด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้จัดการอบรมปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู จำนวน 2 วัน ผ่านกิจกรรมทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติจริง ส่งผลให้ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และสามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติจริงในการสอนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ของ Piaget (1986) และ Vygotsky (1978) ที่เน้นให้ครูเป็นผู้เรียนที่สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านข้อมูลและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง ไชยยา (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุลภาษา สำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัย กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ซึ่งพบว่า

การที่ผู้รับการนิเทศได้รับการอบรมก่อนจะส่งผลให้มีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง และนอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริง สะท้อนคิด นำเสนอผลงาน ทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ นอกจากนี้ที่มหาวิทยาลัยมีความรู้ และให้คำปรึกษาได้อย่างต่อเนื่องทั้งออนไลน์ และออนไซต์ ดังความรู้สึกของครูที่เขียนข้อเสนอแนะไว้ว่า “การอบรมในครั้งนี้เป็นการเปิดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ทำให้เข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการวัดประเมินผลแบบพัฒนาการได้มากยิ่งขึ้น จากการอบรม 2 วัน ได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกสนานและได้ความรู้ไปพร้อมกัน ขอขอบคุณวิทยากรที่ให้ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง” (ครู ผู้เข้ารับการอบรม, ให้ข้อมูล 20 กันยายน 2567)

ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ (Blended Supervising) ผลการนิเทศติดตามโดยทีมนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย ผู้นิเทศ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูคู่ร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Buddy) ได้ร่วมตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้รับการนิเทศ พบว่า ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมรรถนะหลักที่กำหนดได้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากนั้นร่วมสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศในชั้นเรียน พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้งครู นักเรียน และเพื่อน สอดแทรกการคิดวิเคราะห์ และนำเสนอได้เป็นช่วง ๆ ในส่วนของการวัดและประเมินผล พบว่า ครูใช้การประเมินผลตามสภาพจริง มีการประเมินผลงานร่วมกัน มีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ทีมนิเทศ ยังได้ร่วมสะท้อนคิด (Reflecting) และ AAR (After Action Review) กับผู้นิเทศ เพื่อสะท้อนปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน จากกระบวนการนิเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในทุกขั้นตอนของการนิเทศ ครูมีการพัฒนาตนเองและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศในทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยและคณะนิเทศมีความมุ่งมั่นตั้งใจใช้หลักกัลยาณมิตรในการนิเทศ และแนวคิดการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องทั้งแบบต่อหน้า (Face to Face) และแบบออนไลน์ (Online) สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Showers (1992) และ อีระ รุญเจริญ (2550) ที่ระบุว่า การใช้การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และการชี้แนะ (Coaching) สามารถช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและสามารถปรับปรุงการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ได้นำเสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม (Social Constructivism) ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น และหลักการกัลยาณมิตร ตามแนวคิดของ Glickman et al. (2014) ที่ได้นำเสนอแนวคิด "Developmental Supervision" ซึ่งเน้นการพัฒนาครูโดยใช้ ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ผู้นิเทศต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (Mentor) ที่ช่วยให้ครูพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระ รุญเจริญ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การนิเทศแบบให้คำปรึกษา (Mentorship Supervision) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้แนวทางกัลยาณมิตรในการนิเทศช่วยลดความตึงเครียดของครู และช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) เป็นขั้นตอนของการทบทวนข้อมูล ทบทวนกระบวนการ สะท้อนผลของการปฏิบัติการสอน รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการนิเทศครั้งต่อไป ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ซึ่งอาจเนื่องมาจาก กระบวนการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนี้ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของการนิเทศ มีการสะท้อนผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman et al. (2007) ที่กล่าวว่า หลังจากการนิเทศ ควรมีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าและประสิทธิผลของการนิเทศ รวมถึงการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552); วัชรรา เล่าเรียนดี (2553); วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ที่ได้ให้ความสำคัญและมีขั้นตอนของการประเมินผลการนิเทศ ในรูปแบบการนิเทศที่ทำการวิจัย และจากการสำรวจความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศของผู้นิเทศ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้นิเทศ และการดำเนินการนิเทศ อย่างเป็นขั้นตอนด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งครูได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการนิเทศ ไว้ เช่น “การนิเทศครั้งนี้ทำให้ได้พัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ได้รับความรู้และทักษะเป็นอย่างดี มีการอบรมให้ความรู้ และการนิเทศอย่างสม่ำเสมอทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ ทำให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว” เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การเสริมแรงเชิงบวกและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Reinforcing & Sharing-RS) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับการนิเทศ จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อร่วมกันสะท้อนผลการนิเทศผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จัดกิจกรรมคัดเลือกและนำเสนอผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มอบรางวัลเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ครูสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูต่างสาระฯ และสามารถนำองค์ความรู้ไปสังเคราะห์พัฒนาเพิ่มเติมเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และนำเสนอเป็น Best Practice ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการนิเทศในทุกขั้นตอนใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักกัลยาณมิตรในการทำงาน ผู้นิเทศได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการ PLC สะท้อนการทำงานกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้พัฒนางานได้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่เห็นว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1999) ที่ได้เน้นว่าการทำงานร่วมกันช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะผ่านการแบ่งปันและอภิปรายร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมแรงเชิงบวก (Positive Reinforcement) ของ Skinner (1938) ที่ได้เสนอว่าการเสริมแรงเชิงบวก เช่น การชมเชยหรือให้รางวัล เมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จะช่วยเพิ่มโอกาสที่พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีก ในบริบทของการนิเทศการศึกษา การเสริมแรงเชิงบวกสามารถใช้เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนครูในการพัฒนาการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักชนัญ ศรีจ๊ะ และ วรางคณา โสมะนันท์ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสีกัน (วัฒนายนต์อุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร พบว่าการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการเสริมแรงทางบวกช่วยพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการอ่านของนักเรียน

2.5 องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าการวัดและประเมินผลการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 1) การประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3) การประเมินความสามารถในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานนี้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรดา วรธาดาสวัสดิ์ (2566) ที่ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผลลัพธ์การนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้

2.6 องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการนิเทศการศึกษา เงื่อนไขความสำเร็จนี้ได้มาจากการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นต้นแบบ ทำให้ได้เงื่อนไขความสำเร็จที่เกิดจากปัจจัย 2 ตัว ได้แก่ ตัวผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้รับการนิเทศต้องมีความตั้งใจ และปฏิบัติตามขั้นตอนของการนิเทศทุกขั้นตอน 2) ผู้รับการนิเทศต้องนำผลการสะท้อนกลับไปพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งสองเงื่อนไขนี้สอดคล้องกับแนวคิด Self-Regulated Learning ของ Zimmerman (2002) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีความตั้งใจและสามารถควบคุมตนเองในการเรียนรู้ การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจึงต้องได้รับความร่วมมือจากครูที่ต้องการพัฒนานตนเองอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานของ Knight (2009) พบว่า ครูที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการนิเทศ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับปรุงคุณภาพการสอนได้ดีกว่าครูที่ขาดแรงจูงใจในการพัฒนา และสอดคล้องกับงานของ Guskey (2000) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาครูจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อครูได้รับการสะท้อนผลการปฏิบัติของตนเอง และนำข้อมูลเหล่านั้นไปปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งถัดไป ส่วนเงื่อนไขที่ 3) ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและมีทักษะการนิเทศเป็นอย่างดี เงื่อนไขนี้สอดคล้องกับทฤษฎี Instructional Supervision ของ Glickman et al. (2014) ที่เน้นว่าผู้นิเทศต้องมีทักษะในการให้คำปรึกษา การชี้แนะ (Coaching) และการประเมินผล เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระ รุญเจริญ (2550) พบว่า ผู้นิเทศที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และมีทักษะด้านการชี้แนะ (Coaching) จะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการและส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในบริบทของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ครูมีความพึงพอใจ

ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากกระบวนการนิเทศของรูปแบบการนิเทศที่ผสมผสานซึ่งใช้ทั้งการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face Supervision) และการนิเทศผ่านระบบออนไลน์ (Online Supervision) ผสานเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ทำให้ครูสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้อย่างยืดหยุ่น สะดวก และตรงตามบริบทจริงของการทำงาน รวมถึงการใช้แนวคิดการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Supervision) ที่ส่งเสริมความรู้สึกมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้นิเทศอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Knight (2009) ที่เน้นว่า การนิเทศที่ครูมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเชิงวิชาการ และได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีและการยกระดับความสามารถในการจัด การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ฉายวงศ์ (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ เนินพรหม (2566) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการนิเทศผสมผสานแบบร่วมพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัด การเรียนรู้สำหรับครูอาชีวศึกษา สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยการอาชีพในพื้นที่ภาคใต้ พบว่าความพึงพอใจต่อการนิเทศในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้รับการนิเทศให้สามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการนิเทศที่เป็นลำดับขั้นตอนทั้งแบบออนไซต์และออนไลน์ ดังนั้น ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องศึกษาคู่่มือการใช้รูปแบบฯ ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศการศึกษาทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างเป็นระบบ และเกิดประสิทธิภาพ

1.2 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้เทคนิคการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และครูร่วมพัฒนาวิชาชีพ จะต้องมีการสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมคิด ร่วมทำ พึ่งพาช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แนะ ยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน จะเห็นว่าความสำเร็จของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไม่ได้เกิดจากกระบวนการเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่ต้องอาศัยวัฒนธรรมของการให้เกียรติ รับฟัง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำรูปแบบการนิเทศการศึกษานี้ไปใช้ ต้องศึกษาเทคนิคการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงจะทำให้การนิเทศการศึกษามุ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.3 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ช่วยให้ครูได้พัฒนาความสามารถในการจัด

การเรียนรู้ได้ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายด้านการนิเทศการศึกษาให้ชัดเจน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแก่บุคลากรในสังกัด และใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรได้อย่างเต็มศักยภาพ และยังพบว่า รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานนี้สามารถวางแผนพัฒนาครูเป็นรายคนได้อย่างชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรนำไปใช้ร่วมกับระบบ แผนพัฒนาครูรายบุคคล (Individual Development Plan) ที่มุ่งเน้นการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบและสะท้อนผลสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลลัพธ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ควรนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานนี้ ไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถของครูผู้สอนในด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็ม (STEM) การจัด การเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. SURE Home. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/11594>
- จำลอง ไชยยา. (2564). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุลงานสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัย กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5029>
- ณัฐพล ปะละใจ และพัชรารัตน์ มีทรัพย์. (2565). การพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(1), 48-58.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). *รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/3380>
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ข้าวฟ่าง.

- นภาพร วงศ์ษาญาติ. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายสถานศึกษาหนองบัวห้วยหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 (การศึกษา
ค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560) การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครพนม เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e-
Thesis. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=55632227108
- พาสนา ชลบุรีพันธ์. (2560). รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิด
ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภักชนัญ ศรีจ๊ะ และ วรางคณา โสมะนันท์. (2561). ผลของกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการ
เสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาเจตคติที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสี
กัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*
(Humanities, Social Sciences and arts), 11(2), 271-284.
- ระย้า คงขาว. (2558). รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อ พัฒนา
สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. SURE Home.
<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/11597>
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2558). หลักการนิเทศการศึกษา. พรศิวิการพิมพ์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์. (2566) รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU
Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5835>
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มิตรสยามการ
พิมพ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566, 6 ธันวาคม). การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA
2022. <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการ
จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พรักหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564) รายงานการศึกษาคูณภาพผู้เรียนจากผลการทดสอบ O-NET และ PISA. สกศ.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายใน หัวใจการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. *วารสารวิชาการ*, 5(8), 25-31.
- สุวดี อุปปินใจ. (2566). การนิเทศและการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา. โรงพิมพ์ขอบพิมพ์.
- อภิชาติ เนินพรหม (2566). การพัฒนากระบวนการนิเทศผสมผสานแบบร่วมพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษา สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยการอาชีพในพื้นที่ ภาคใต้. *วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้* 1, 8(1), 13-22.
- อรไท แสงลุน. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้ การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository.
- Black & Wiliam. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7-74.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, Handbook I: The cognitive domain*. David McKay.
- Boyan, Norman J. & Copeland, W.D. (1978). Instructional supervision training program: training coordinator's guide. Merrill.
- David Kolb. (1984). *Experiential Learning*. New Jersey: A Simon & Schuster Company.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2014). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (9th ed.). Pearson.
- Graham, C.R. (2006). *Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions*. In Bonk, C. J., & Graham, C. R. (Eds.), *Handbook of blended learning* (pp. 3-21). Pfeiffer.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Corwin Press.
- Johnson, D., & Johnson, B. (1999). *Critical issue: Addressing the literacy needs of emergent and early readers*. North Central Regional Educational Laboratory.
- Joyce, B., & Showers, B. (1992). *Models of teaching and learning*. Pearson Education.
- Joyce, B., & Weil, M. (2009). *Model of teaching* (8th ed.). Prentice Hall.
- Knight, J. (2009). *Coaching: Approaches and perspectives*. Corwin Press.
- Knowles, M. S. (1984). *Andragogy in action: Applying modern principles of adult learning*. Jossey-Bass.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.

- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.
<https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Piaget, J. (1986). *The construction of reality in the child*. Ballantine Books.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books.
- Skinner, B. F. (1938). *The behavior of organisms: An experimental analysis*. Appleton-Century-Crofts.
- Stufflebeam, D. L. (1968). *The CIPP model for program evaluation*. Evaluation Center, Western Michigan University.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: The developmental of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wiggins, G. (1993). *Assessing student performance: Exploring the purpose and limits of testing*. Jossey-Bass.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into practice*, 41(2), 64-70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

การอ้างอิงบทความ

นภัทร เครือผดุงสกุล, และ สติรพร เชาวนชัย. (2568). รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริม

 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยม. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 7(2), 36-59. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/280163>